DOCUMENTE DESPRE ÎNFIINȚAREA MUZEULUI DIN RĂDĂUȚI

Mircea DUMITRESCU

Așezat în mijlocul unei zone etnografice de o bogăție care și astăzi impresionează, Muzeul de etnografie din Rădăuți, a cărui vechime a depășit o jumătate de secol, este rodul inițiativei unui grup de intelectuali care știau să prețuiască arta populară și trecutul unui vechi centru istoric, atestat documentar încă din secolul XIV.

În arhiva muzeului se păstrează un bogat material care ne permite să ne formăm o imagine limpede despre felul în care se concepea, acum peste 50 de ani, organizarea unei instituții muzeale, despre rolul și locul care îi era atribuit în viața culturală a orașului.

Primul document pe care îl publicăm este un apel către intelectualii județului, chemați să sprijine această idee.

„Muzeul de etnografie și antichități din Rădăuți.
Apel

Prin unirea Bucovinei cu Țara, Putna, locul de odihnă al viteazului voevod Ștefan cel Mare, a devenit un centru de pelerinaj... Și cum drumul spre Putna duce prin orașul Rădăuți este dovedit din experiența de până acum că vizitatorii marelui erou se vor opri și în capitala județului ca să vadă biserica lui Bogdan cel Bătrîn, care-i cea mai veche biserică din întreaga Moldovă, precum și alte locuri și monumente de artă din orașul și județul Rădăuți.

De aceea, intelectualii din Rădăuți au înființat la 23 februarie 1920 un muzeu de antichități și etnografie în Rădăuți...

Pentru acest muzeu se vor colecta următoarele obiecte:

I. Pentru secția de antichități: ciocane, cuțite, ace și topoare de peatră și cremene; diferite obiecte de aramă, bronz, fer, pietre sau fragmente de pietre cu inscripție; diferite arme, uniforme și costume, vechiu figuri în marmoră, bronz, fer, tuci, teracota etc., tarnițe, șele, hamuri, monete diferite, documente vechi sau hrisoave, fotografii, picturi, sculpturi, crestături. Juvaeruri antice ca: figurine, fibule, nasturi, ghiulele bombe de piatră, fier, etc. pietre de bazalt de vulcan pentru rîșnițe, obiecte casnice diferite de porțelan, sticlă, teracotă, ceramică smălțuită și nesmălțuită. Fragmente sau piese întregi de construcții, cruci de peatră, de lemn, de argint, pomelnice, cărți vechi, scrisori vechi, mărci și timbre vechi, medalii de tot felul, rămășițe din morminte descoperite, inele, vase petrificate, coarne și dinți petrificați, lemn petrificat lăcrimare, oale foarte vechi, străchini, unelte agricole vechi și alte asemenea piese, tablouri, bibelouri, steaguri, piese de îmbrăcăminte, vederi în aquaforte, litografii, vechi chromografii, icoane, statui sau frag-

https://biblioteca-digitala.ro

mente de statui apoi obiecte diferite din inventariu vechi al bisericilor, scoase din uz, haine preoțești, cărți bisericești, evanghelii vechi, manuscrise și tipărite, prapuri, vase bisericești . . . .

II. Pentru secția de Etnografie : cusături cu lînă, cu arniciu, cu fir sau mătase pe cămăși, femeiești sau bărbătești, oltițe vechi, fie chiar rupte și izolate, testemeluri, marame, ștergare, țesături din lînă, cînepă, in, borangic, ori bumbac, precum velințe, scoarțe, lăicere, pături, țoluri, desagi, traiste, brîuri, bete, chingi, catrințe, oprege, vîlnice, fote, șorțuri (pestelce), valtrapuri (pături de sub tarniță) etc. Lucruri cioplite și crestate în lemn, ca : furci de tors, ulcele, căței etc. Vase de pămînt smălțuite și nesmălțuite, ca : ulcioare, strachini, blide, oale, ouă încondeiate, cu numirile lor.

Minerale, putrefacții (?) și ori ce alte obiecte cu caracter particular. Plante uscate, coji și substanțe de boit, precum și fire sau țesături făcute cu ele.

Apelăm la toată suflarea din județul Rădăuți ca să ne deie sprijinul benevol pentru întemeierea acestei instituții atît de însemnate pentru manifestarea vieții românești din colțul acesta de țară . . .

Direcțiunea muzeului va face și jertfe de bani, răscumperînd și cu bani de la posesori astfel de obiecte de artă cari reprezintă oarecare valoare artistică.

Ziarele sînt rugate să reproducă acest apel".

Al doilea document pe care îl aducem la cunoștința celor interesați conține știri care ne dau o imagine concretă a modului de organizare a muzeului, a secțiilor sale, a metodelor ce se preconizau pentru atragerea publicului larg.

„Statute pentru organizarea Muzeului Regional de antichități și etnografie

Capitolul I. Înființarea, sediul și durata muzeului.

Articolul 1) se înființează pe ziua de 24 februarie stil nou, 1920, Muzeul de antichități și etnografie cu sediul în orașul Rădăuți . . .

Capitolul IV. Comitetul.

Articolul 28) comitetul se compune din 20 membri activi care trebuie neapărat să ia parte la ședințe de orice fel, și 10 membri de specialitate, cari compun comisiunea tehnică.

Secțiunile muzeului :

Secția 1 : Monumente istorice

Secția 2 : Epoca preistorică și ceramica

Secția 3 : Epigrafia paleoslavă, latină, grecă

Secția 4 : Documente și monede

Secția 5 : Arme albe și de foc, fortificații și hărți

Secția 6 : Retrospectivă românească cuprinzînd cultul bisericesc, artele la Români, armata etc.

Secția 7 : Etnografia

a) *cusături naționale românești, țesături, crestături, încondeieri*

b) *plante colorante și tehnica lor*

c) *casa țărănească, industria casnică lemnoasă, unelte*

d) *obiceiuri, muzica, cîntul și dansul*

Secția 8 : Petreceri cîmpenești, excursiuni și conferințe educative în spiritul artistic, toate în interesul măririi fondului și colecțiilor Muzeului și educației poporului

e) *va purta evidența tuturor locurilor preistorice sau istorice în județ*

f) *se va face o bibliografie cu privire la tot ce s-a scris despre Bucovina, respectiv Rădăuțiul oraș și județ, din punct de vedere arheologic și istoric*

g) *se va întocmi o bibliotecă pentru consultații științifice"*

Chiar dacă, după cum ușor se observă din analiza acestor documente, unele probleme privind selecționarea obiectelor muzeale, ca și împărțirea lor pe secții, sînt de mult depășite, trebuie să avem în vedere faptul că inițiativa organizării Muzeului din Rădăuți a aparținut unor amatori care își iubeau locurile natale și le prețuiau trecutul istoric și artistic.

Pentru aceasta credem că își merită cu prisosință un loc într-o viitoare istorie a muzeografiei românești.

https://biblioteca-digitala.ro